

Sídlíště už dávno nejsou „králíkárný na přespávání“

Foto: Martina Řehořová, Člověk a Víra

O novém kostele Krista Spasitele na pražském Barrandově jsme si povídali s místním farářem a duchovním otcem projektu **P. Josefem Ptáčkem**.

Jak se vyvíjel projekt nového kostela od prvotní myšlenky k finální stavbě?

Myšlenek o kostele na Barrandově bylo mnoho, těžko říct, která byla ta prvotní. Nejspíš ta, která vznikla už s výstavbou prvních domů na tomto návrší nad Vltavou. Zlíchovská farní kronika nám o tom podává zprávu z roku 1934. Pak ale přišly problematické doby a na další myšlenky o kostele si musel Barrandov počkat až do začátku 21. století.

Předchůdcem kostela bylo tzv. Misijní středisko, původně zázemí pro stavební dělníky, které farnost po jejich odchodu v 90. letech získala a rozvíjela tu bohatou pastorační činnost. Když se pak stavební buňky musely časem zbourat kvůli azbestu, farnost vnímala potřebu působit zde i nadále. Myšlenka postavit kostel s komunitním zázemím tedy byla přirozeným vyústěním už fungujících aktivit.

Dalším impulsem byla nedostačující kapacita farního kostela na Zlíchově v důsledku několikanásobného nárůstu počtu obyvatel na Barrandově – a tím i zlíchovských farníků.

V roce 2010 začaly plány dostávat reálné obrysy. Pastorační rada farnosti postupně připravila zadání stavby nového kostela. V roce 2013 byl vybrán projekt od Ing. arch. Jakuba Žišky a Ing. arch. Pavla Šmelhause. Ve hře bylo i mnoho jiných zajímavých a odvážných návrhů, ale vítězný projekt si nás získal svou krásnou jednoduchostí a účelností. Následovala výběrová řízení na umělecké ztvárnění interiéru (zvítězily návrhy akademických sochařů Petra Váni a prof. Stanislava Kolíbal), generálního dodavatele (Metrostav a. s.), různé služby apod. Bylo třeba zajistit téměř 200 různých souhlasů a povolení – včetně Letišť Praha a Bezpečnostní informační služby.

Základní kámen byl položen kardinálem Dominikem Dukou v listopadu 2018 a pak už jen obyvatelé Barrandova pozorovali, jak jim stavba každým dnem roste před očima. Rychlost byla o to obdivuhodnější, že jsme si s ohledem na blízké sousedy vymínili, že se nesmí pracovat brzo ráno ani o nedělích a během církevních a státních svátků. Přesto se (téměř) všechno stihlo podle harmonogramu, i když ne bez nervů...

Bylo těžké shánět dobrodince?

Shánět finance je vždycky těžké, ale shánět dobrodince je naopak snadné. Je mnoho lidí, kterým leží na srdci dobro, a to i dobro duchovní. Stavbu finančně drželi lidé, kteří v místě bydlí a potřebu nového kostela se zázemím vnímali jako důležitou. Setkali jsme se s dojemnými příběhy: jeden pán odkázal kostelu své dědictví, děti sbíraly do kasičky po korunkách ze svého kapsného. Zvláště bych vyzdvíhl rodinu našeho pana varhaníka Pavla Čížka. Ta má zásadní podíl na celé stavbě.

Část podporovatelů tvoří také naši osobní přátelé, farníci z okolních farností, ale i několik kněží a farnosti pražské arcidiecéze. Jeden pan kanovník věnoval našemu kostelu své celoživotní úspory. Celkem se zatím podařilo ve farnosti vybrat cca 160 mil. Kč. Celkové náklady se pohybují kolem 200 mil. Kč. Zhruba 20% nákladů pokrylo Arcibiskupství pražské. Považuji za zázrak, že se stavbu podařilo dokončit bez dluhů a dalších závazků. Na začátku jsme si stanovili pravidlo stavět bez úvěru, a to jsme dodrželi. V tom věřím na mocné Boží požehnání a přímluvu sv. Josefa. Ve farnosti jsme na tento úmysl konali pravidelně mnoho let několik hodin

týdně adorace a vyprošovali jsme si přímluvu našich patronů. Myslím, že zásadní byla naprostá transparentnost celého procesu. Veškeré platby odcházely přes náš transparentní účet a každý tak mohl sledovat aktuální příjmy i výdaje.

Co ještě zbývá dostavět a dofinancovat?

Budou se ještě dokončovat některé stavební prvky, tím nejviditelnějším je kruhový prstenec, kterým bude padat světlo doprostřed kostela. K Vánocům se těšíme na stabilní svatostánek, který má být umístěn v kapli. Pan sochař Petr Váňa bude do Velikonoc pracovat na korpusu Krista pro hlavní kříž nad oltářem. A až kostel vyschne, počítáme do Velikonoc 2022, budou v kostele umístěny i nové varhany, které se již staví a budou mít přes 2 200 píšťal. Nyní vybíráme peníze především na vybavení komunitního centra.

Jak probíhaly Vaše debaty s architekty?

Velmi plodně. Proběhlo několik setkání architektů s farní radou. Jejich návrh si získal sympatie praktickým využitím poměrně malé stavební parcely, mnohoúčelovým řešením prostor a v neposlední řadě svým estetickým řešením, které dobře zapadá do kontextu sídlištní výstavby, a přitom nezapře svůj účel. Tradiční jednoduší půdorys kostela s transeptem, výrazný portál, věž se zvony, čistý interiér, to vše se setkalo s jednohlasým souhlasem. Nejbouřlivější diskuze se vedly ohledně umístění svatostánku. Nakonec se podařilo uhájit netradiční řešení, tak aby svatostánek zůstal přirozeným středem kostela, na který je možno upnout pozornost hned od vstupních dveří, a přitom aby měl svoji zvláštní adorační kapli, která ho vizuálně odděluje od oltáře. Další debaty byly ko-

lem uměleckého ztvárnění interiéru, tak aby nekolidovalo s minimalistickým stylem stavby. Páni architekti Žiška a Šmelhaus se poctivě snažili pochopit fungování liturgického prostoru i praktické potřeby farnosti. Každý z farníků mohl vznést svoje dotazy k projektu a oni brali v potaz i okrajové připomínky – například o vzájemné propojenosti určitých prostor, o bezbariérovosti či akustických podmínkách. Architekti bezvýhradně podřizovali své vize účelu stavby.

A co vyjadřují umělecká díla v interiéru?

Akademický sochař Petra Váňa a prof. Stanislav Kolíbal se soustředili především na nutnou liturgickou výstavbu kostela, mezi něž patří svatostánek, oltář, křtitelnice a ambon – to vše z mramoru a zlaceného kovu –, centrální kříž ze spěkaného skla s dřevěným korpusem Krista, vitráže, socha Panny Marie.

Převládajícími tóny interiéru jsou zlatá a bílá. Můžeme v nich vidět božství a lidství „doběla vyprané v Beránkově krvi“. Oltář z bílého mramoru stojí na třech zlatých nohách symbolizujících Nejsvětější Trojici. Ambon naopak nese na bílých nohách zlatý pulník ve formě rozevřené knihy. Bílá křtitelnice má v sobě zasazenou pozlacenou nádobu na křestní vodu. Oltář a celé kněžiště bude prozařovat světlo shůry, pronikající zlatým kruhovým světlíkem nad křížením lodí. Dřevěné prvky (lavice, sedes, korpus Krista) pak jaksi usazují onu nadpozemskou krásu do naší zemité reality. Mimořádným prvkem je socha Panny Marie Barrandovské od Petra Váni. Ihned získala od farníků titul „Sestupující ze schodů“, je totiž umístěna na symbolických schůdkách, po kterých sestupuje do shromážděného společenství věřících.

Jak by po odeznění pandemie mohl vypadat ideální provoz komunitního centra?

Prostory komunitního centra budou sloužit nejen římskokatolické farnosti, ale formou jednorázových či dlouhodobých pronájmů všem obyvatelům Barrandova. Je zde sál ke konání koncertů, společenských akcí, besed, přednášek či výstav, plánujeme filmové projekce. Dále jsou zde klubovny pro setkávání menších skupin, knihovna, dětský koutek. Nechybí ani kavárna s přilehlým dětským hřištěm. Cílem je navázat na to dobré, co obyvatelům sídliště přineslo bývalé Misijní středisko, a doplnit to, co na sídlišti chybí: duchovní, kulturní a společenské zázemí, místo setkání lidí různého věku i zájmů mezi sebou navzájem a s Bohem, který může dát životu hloubku i smysl.

Působíte již na druhém pražském sídlišti, jaká jsou tu pastorační specifika?

Sídliště už dávno nejsou „králíkárný na přespávání“, jak se o nich tvrdilo dříve. Život se přesunul z centra na okraj Prahy a zde vznikají skutečné místní komunity. Lidé tu nejen vedle sebe bydlí, ale znají se, mají se rádi i neradí, pomáhají si nebo se pomlouvají, tak jako v každé skutečné komunitě. Chtějí spolu něco hezkého tvořit, sdílet společné prostory, akce a projekty, a vnašet tak do sídlištní šedi prvky nevšednosti a jisté „slavnostnosti“, aby život získal dynamiku a řád. Evangelizační i pastorační působení by mělo vycházet vstříc těmto lidským instinktům, protože všechno, co nás spojuje s druhými v radosti a lásce, nás může spojit i s Bohem. Přál bych si, aby kostel Krista Spasitele s komunitním centrem posloužil – kromě svého svátostného poslání – i tomuto účelu.

Stanislav Zeman

P. Josef Ptáček, farář ve farnosti Praha – Hlubočepy

Narodil se v roce 1973 v Praze, vystudoval SPŠ elektrotechnickou a KTF UK. Mezi důležité momenty jeho života patří aktivity v rámci skautského hnutí, účast na programu mezinárodní misijní školy ICPE v Německu a praxe v Dětském výchovném ústavu. Podílel se také na vzniku Linky důvěry na Internetu. Po ukončení studia teologie vedl školení v oblasti Internetu a výpočetní techniky pro subjekty z řad samosprávy a komerční subjekty v rámci podnikatelské činnosti.

Dne 16. června 2001 byl v pražské katedrále vysvěcený na kněze kardinálem Miloslavem Vlkem. Působil ve farnostech Řevnice, Praha - Stodůlky, Matky Boží před Týnem a v Kralupech nad Vltavou. Od 1. července 2011 pracuje ve farnosti u kostela sv. Filipa a Jakuba Praha - Hlubočepy. Současně má na Arcibiskupství pražském v péči některé internetové projekty pro účely evangelizace, pastorační a správy farností. Je kanovníkem Karlštejnské kapituly a okrskovým vikářem II. pražského vikariátu.

Mezi zájmy P. Josefa Ptáčka patří také radioamatérské vysílání. Je věrným členem Českého radioklubu a mezinárodního sdružení radioamatérů - křesťanů - WACRAL.

